

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 141/20

Λουξεμβούργο, 19 Νοεμβρίου 2020

Απόφαση στην υπόθεση C-663/18
BS και CA

Ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να απαγορεύσει την εμπορία της νομίμως παραγόμενης σε άλλο κράτος μέλος κανναβιδιόλης (CBD) όταν αυτή εκχυλίζεται από το σύνολο του φυτού *cannabis sativa* και όχι μόνον από τις ίνες και τους σπόρους του

Η εν λόγω απαγόρευση μπορεί ωστόσο να δικαιολογηθεί από σκοπό προστασίας της δημόσιας υγείας, αλλά δεν πρέπει να υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο

Οι B S και C A είναι τα πρώην διευθυντικά στελέχη εταιρίας έχουσας ως αντικείμενο δραστηριότητας την εμπορία και τη διανομή ηλεκτρονικού τσιγάρου με έλαιο κανναβιδιόλης (στο εξής: CBD), μορίου το οποίο υπάρχει στην κάνναβη (ή *cannabis sativa*) και ανήκει στην οικογένεια των κανναβιοειδών. Εν προκειμένω, η CBD παραγόταν στην Τσεχική Δημοκρατία από φυτά κάνναβης καλλιεργούμενα νομίμως και χρησιμοποιούμενα στο σύνολό τους, συμπεριλαμβανομένων των φύλλων και των ανθέων τους. Στη συνέχεια, η εν λόγω CBD εισαγόταν στη Γαλλία, όπου γεμίζονταν με αυτήν φυσίγγια ηλεκτρονικών τσιγάρων.

Κατά των B S και C A κινήθηκε ποινική διαδικασία, διότι, βάσει της γαλλικής κανονιστικής ρύθμισης¹, μόνον οι ίνες και οι σπόροι της κάνναβης μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής χρήσης. Μετά την καταδίκη τους από το tribunal correctionnel de Marseille (πλημμελειοδικείο Μασσαλίας) σε 18 και 15 μήνες φυλάκισης με αναστολή, καθώς και σε χρηματική ποινή ύψους 10 000 ευρώ, οι B S και C A άσκησαν έφεση ενώπιον του cour d'appel d'Aix-en-Provence (εφετείου Aix-en-Provence, Γαλλία). Στο πλαίσιο αυτό, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται αν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης η γαλλική κανονιστική ρύθμιση, η οποία απαγορεύει την εμπορία της νομίμως παραγόμενης σε άλλο κράτος μέλος CBD, όταν αυτή εκχυλίζεται από το σύνολο του φυτού *cannabis sativa* και όχι μόνον από τις ίνες και τους σπόρους του.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το δίκαιο της Ένωσης, ειδικότερα δε οι διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση.

Κατά πρώτον, το Δικαστήριο αποφαινεται σχετικά με το δίκαιο που έχει εφαρμογή στην περίπτωση της υπό κρίση υπόθεσης.

Συναφώς, απορρίπτει την εφαρμογή των σχετικών με την κοινή γεωργική πολιτική κανονισμών². Συγκεκριμένα, οι εν λόγω πράξεις του παράγωγου δικαίου εφαρμόζονται μόνο στα «γεωργικά προϊόντα» που διαλαμβάνονται στο παράρτημα I των Συνθηκών. Η CBD, όμως, η οποία

¹ Απόφαση της 22ας Αυγούστου 1990, περί εφαρμογής του άρθρου R. 5132-86 του κώδικα δημόσιας υγείας για την κάνναβη (JORF της 4ης Οκτωβρίου 1990, σ. 12041), όπως ερμηνεύθηκε με την εγκύκλιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης αριθ. 2018/F/0069/FD 2, της 23ης Ιουλίου 2018, με αντικείμενο το νομικό καθεστώς που ισχύει για τα καταστήματα τα οποία διαθέτουν προς πώληση στο κοινό προϊόντα προερχόμενα από την κάνναβη (coffee shops).

² Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 608)· κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 671).

εκχυλίζεται από το σύνολο του φυτού *cannabis sativa* δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γεωργικό προϊόν, σε αντίθεση, παραδείγματος χάριν, με την ακατέργαστη κάνναβη. Επομένως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών αυτών.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Ένωσης (άρθρα 34 και 36 ΣΛΕΕ), δεδομένου ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης CBD δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «ναρκωτικό». Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι τα πρόσωπα που εμπορεύονται ναρκωτικά δεν δύνανται να επικαλεστούν την εφαρμογή των ελευθεριών κυκλοφορίας, καθώς η εμπορία ναρκωτικών απαγορεύεται εντός όλων των κρατών μελών, με εξαίρεση την αυστηρώς ελεγχόμενη εμπορία προς χρήση για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

Ακολούθως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, για τον ορισμό της έννοιας του «ναρκωτικού», το δίκαιο της Ένωσης³ παραπέμπει σε δύο συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών: τη Σύμβαση για τις ψυχοτρόπους ουσίες⁴ και την Ενιαία Σύμβαση για τα ναρκωτικά⁵. Η CBD, όμως, δεν μνημονεύεται στην πρώτη και, μολονότι είναι αληθές ότι, βάσει της γραμματικής ερμηνείας της δεύτερης, η CBD θα μπορούσε να καταταγεί ως ναρκωτικό, καθόσον συνιστά εκχύλισμα κάνναβης, εντούτοις η ερμηνεία αυτή θα ήταν αντίθετη προς το γενικό πνεύμα της εν λόγω Σύμβασης και προς τον σκοπό της περί προστασίας της «σωματικής και ψυχικής υγείας της ανθρωπότητας». Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τις τρέχουσες επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, η επίμαχη CBD δεν έχει ψυχοτρόπο επίδραση ούτε επιβλαβή επίδραση στην ανθρώπινη υγεία, σε αντίθεση με την τετραϋδροκανναβινόλη (κοινώς αποκαλούμενη THC), ένα άλλο κανναβινοειδές της κάνναβης.

Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η απαγόρευση εμπορίας της CBD συνιστά μέτρο ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς κατά την εισαγωγή, το οποίο απαγορεύεται από το άρθρο 34 ΣΛΕΕ. Το Δικαστήριο διευκρινίζει, ωστόσο, ότι η ρύθμιση αυτή μπορεί να δικαιολογείται από έναν από τους λόγους γενικού συμφέροντος που απαριθμούνται στο άρθρο 36 ΣΛΕΕ, όπως είναι ο σκοπός της προστασίας της δημόσιας υγείας τον οποίο επικαλείται η Γαλλική Δημοκρατία, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση είναι ικανή να διασφαλίσει την επίτευξη του εν λόγω σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο. Η τελευταία αυτή εκτίμηση εναπόκειται μεν στο εθνικό δικαστήριο, πλην όμως το Δικαστήριο παρέχει δύο σχετικά στοιχεία. Αφενός, επισημαίνει ότι, όπως φαίνεται, η απαγόρευση εμπορίας δεν θα έθιγε τη συνθετική CBD, η οποία φέρεται να έχει τις ίδιες ιδιότητες με την επίμαχη CBD και η οποία θα μπορούσε, επομένως, να χρησιμοποιηθεί ως υποκατάστατο της τελευταίας. Εάν η περίπτωση αυτή αποδειχθεί, μπορεί να αποτελεί ένδειξη ότι η γαλλική κανονιστική ρύθμιση δεν είναι ικανή να επιτύχει, κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό, τον σκοπό της προστασίας της δημόσιας υγείας. Αφετέρου, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η Γαλλία δεν υποχρεούται, βεβαίως, να αποδείξει ότι η επικινδυνότητα της CBD είναι πανομοιότυπη με εκείνη ορισμένων ναρκωτικών. εξίσου επικίνδυνη με ορισμένα ναρκωτικά. Ωστόσο, **το εθνικό δικαστήριο πρέπει να αξιολογήσει τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα προκειμένου να βεβαιωθεί ότι ο προβαλλόμενος πραγματικός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία δεν στηρίζεται σε αμιγώς υποθετικές εκτιμήσεις.** Συγκεκριμένα, **η απαγόρευση εμπορίας της CBD, η οποία αποτελεί, εξάλλου, το πλέον περιοριστικό εμπόδιο στο εμπόριο των προϊόντων έχουν παραχθεί και τεθεί νομίμως σε κυκλοφορία νομίμως σε άλλα κράτη μέλη, μπορεί να επιβληθεί μόνον αν ο κίνδυνος αυτός αποδεικνύεται επαρκώς.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν

³ Παραπομπή γίνεται ιδίως με το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', της απόφασης-πλαίσιου 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ΕΕ 2004, L 335, σ. 8).

⁴ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1971 για τις ψυχοτρόπους ουσίες, η οποία συνήφθη στη Βιέννη στις 21 Φεβρουαρίου 1971 (Recueil des traités des Nations unies, τόμος 1019, αριθ. 14956).

⁵ Ενιαία Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1961 για τα ναρκωτικά, η οποία συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 30 Μαρτίου 1961 και τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο του 1972 (Recueil des traités des Nations unies, τόμος 520, αριθ. 7515).

επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξης οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106